

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE

ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa

Informacja sygnalna

Data opracowania:

24.08.2015 r.

Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl

tel. 22 464 23 15

faks 22 846 76 67

Internet: warszawa.stat.gov.pl

**FUNKCJONOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ, PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO
ORAZ ZAKŁADÓW STACJONARNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2014 R.**

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Źródłem prezentowanych danych są roczne sprawozdania statystyczne:

- PS-01 – sprawozdanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego,
- PS-02 – sprawozdanie rodzinnej pieczy zastępczej,
- PS-03 – sprawozdanie zakładu stacjonarnej pomocy społecznej.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

Opieka oraz wychowanie dzieci i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki i wsparcia ze strony rodziny naturalnej, może być realizowana przez instytucjonalną lub rodzinną pieczę zastępczą. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie: placówki opiekuńczo-wychowawczej (typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego lub łącząca zadania ww. placówek), regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa oraz zawodowa) oraz rodzinny dom dziecka. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie: opiekuńczej, specjalistycznej, pracy podwórkowej (placówka realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne) lub w połączonych formach.

* * *

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

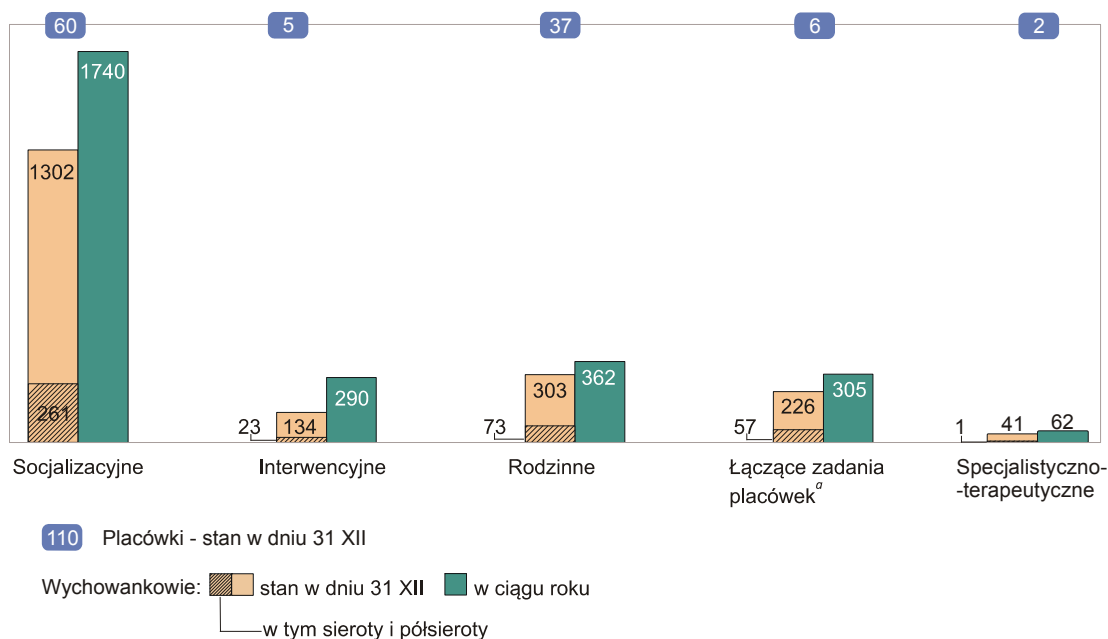
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Na terenie województwa mazowieckiego według stanu w dniu 31 XII 2014 funkcjonowało 110 placówek opiekuńczo-wychowawczych (z tego: 54,5% stanowiły placówki typu socjalizacyjnego, 33,6% typu rodzinnego, 5,5% łączące zadania placówek, 4,5% typu interwencyjnego i 1,8% specjalistyczno-terapeutycznego) oraz 1 interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych, które zapewniały stałą opiekę całodobową, w ostatnim dniu roku przebywało 2006 wychowanków. Najwięcej wychowanków – 64,9% przebywało w placówkach socjalizacyjnych, a najmniej 2,0% w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych.

W porównaniu z końcem roku 2013 liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wzrosła o 6 placówek, a co za tym idzie zwiększyła się też liczba ich wychowanków (o 2,2%).

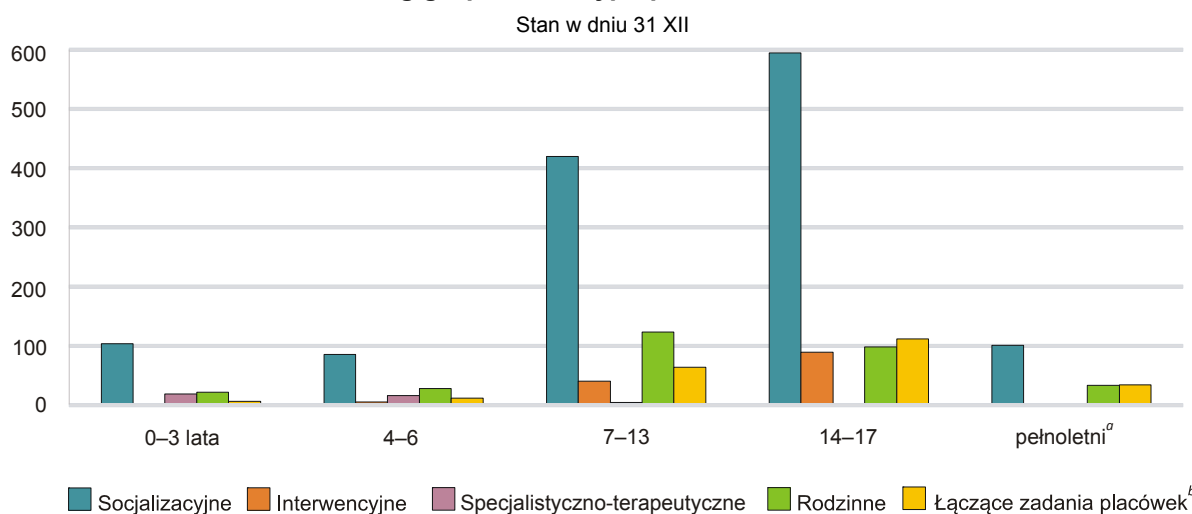
Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych według typu placówki w 2014 r.

^a Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

Wśród osób przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych więcej było chłopców (1032) niż dziewcząt (974). Najliczniejszą grupę podopiecznych (44,6%) stanowiły osoby w wieku 14–17 lat (spadek o 2,8% w odniesieniu do 2013 r.), a na niezmiennym poziomie (0,9%) utrzymał się odsetek najmniej licznej grupy podopiecznych w wieku poniżej 1 roku życia. Spośród wszystkich podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych 168 osób to pełnoletni wychowankowie kontynuujący naukę i pozostający nadal w placówce (więcej o 44,8% w stosunku do poprzedniego roku). Osoby te przebywały w większości w placówkach socjalizacyjnych.

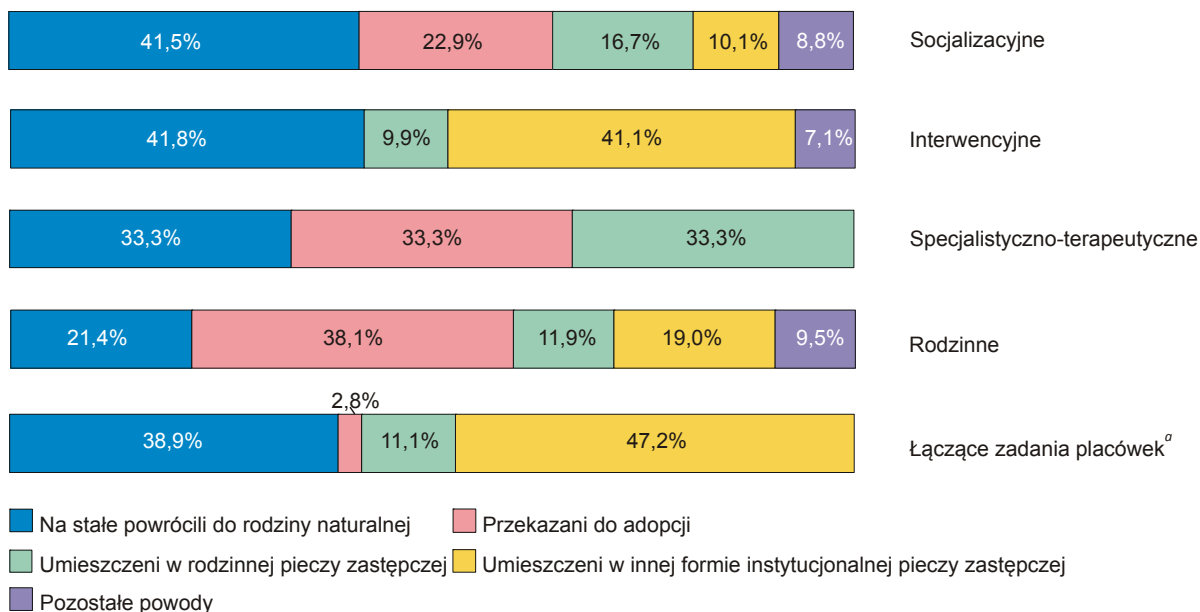
Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych według grup wieku i typu placówki w 2014 r.

^a Wychowankowie kontynuujący naukę (pozostający nadal w placówce). ^b Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2014 r. na podstawie orzeczenia sądu do placówek zostało przyjętych 1903 podopiecznych – w większości (65,4%) osoby te trafiły do placówek socjalizacyjnych. Opieką objęto 144 osoby chorujące przewlekłe i 194 osoby niepełnosprawne. Dzieci i młodzież umieszczona w placówce po raz pierwszy stanowiła 58,0% ogółu wychowanków. W placówkach przebywało również 10 małoletnich matek oraz 9 cudzoziemców. Jedynie 2,6% wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych było sierotami biologicznymi, a 18,1% - pólsierotami.

Struktura wychowanków do 18 roku życia według powodów opuszczenia placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2014 r.

^a Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

W ciągu 2014 r. 546 wychowanków w wieku do 18 roku życia z różnych powodów opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze. Było ich o 17,4% mniej w porównaniu z rokiem 2013. Najliczniejsza grupa (39,6%) to podopieczni, którzy powrócili do rodziny naturalnej. Powodem opuszczenia placówki przez 20,9% wychowanków było przeniesienie do innych form instytucjonalnej pieczy zastępczej. Do rodzinnej pieczy zastępczej odeszło 14,8% wychowanków. Nową rodzinę dzięki adopcji znalazło 17,2% wychowanków, w domu pomocy społecznej znalazło miejsce 0,5% wychowanków, natomiast 7,0% osób opuściło placówki z innych powodów. Ponadto 207 pełnoletnich wychowanków (o 21,6% mniej niż rok wcześniej) opuściło placówki, z czego 56,0% powróciło do rodziny naturalnej, a 31,4% założyło własne gospodarstwo domowe.

W swojej działalności placówki opiekuńczo-wychowawcze wspierane były pracą wolontariuszy. W ciągu 2014 r. we wszystkich typach placówek na terenie województwa mazowieckiego bezinteresowną pomoc potrzebującym dzieciom i młodzieży świadczyło 397 wolontariuszy (o 5,3% więcej niż w ciągu 2013 r.) – z tego 304 osoby pomagały w placówkach socjalizacyjnych, 48 osób w placówkach łączących zadania placówek, 31 osób w placówkach rodzinnych i 3 osoby w placówkach interwencyjnych.

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2014 r. opiekę dzienną zapewniały 303 placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie opiekuńczej, specjalistycznej, pracy podwórkowej lub

w połączonych formach. Dysponowały one 9688 miejscami – 80,1% w placówkach opiekuńczych, 11,5% w specjalistycznych, 7,4% w połączonych formach i 0,9% w placówkach pracy podwórkowej.

W ciągu 2014 r. w placówkach wsparcia dziennego opieką objęto 12772 dzieci, tj. o 2,0% mniej niż w 2013 r. Zdecydowana większość podopiecznych (80,2%) korzystała ze wsparcia w placówkach opiekuńczych, 11,3% w placówkach specjalistycznych, 7,6% w placówkach w połączonych formach i 0,9% w placówkach pracy podwórkowej.

Tabl. 1 **Placówki wsparcia dziennego według typu placówki**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2013		2014			
	ogółem		z tego			
			opiekuńcze	specjalistyczne	pracy podwórkowej	w połączonych formach
Placówki.....	304	303	244	37	2	20
Miejsca.....	10216	9688	7763	1114	91	720
Korzystający.....	9467	9026	7206	1032	81	707
w tym osoby niepełnosprawne....	467	291	153	112	–	26

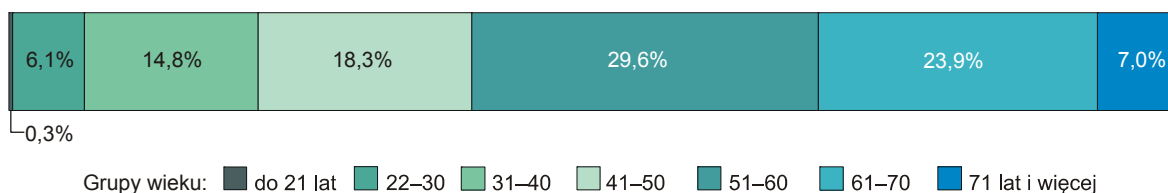
Osoby pracujące z dziećmi były wspierane przez 648 wolontariuszy w placówkach opiekuńczych, 252 w placówkach specjalistycznych, 98 w placówkach w połączonych formach i 33 w placówkach pracy podwórkowej. W porównaniu z poprzednim rokiem ogólna liczba wolontariuszy w placówkach wsparcia dziennego wzrosła o 20,7%.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Na terenie województwa mazowieckiego w dniu 31 XII 2014 r. opiekę nad dziećmi sprawowało 4368 rodzin zastępczych (o 2,8% więcej niż w 2013 r.) i 31 rodzinnych domów dziecka (o 7 więcej). Większość rodzin zastępczych stanowiły rodziny spokrewnione z dzieckiem – 67,3% ogółu, rodziny niespokrewnione z dzieckiem – 29,1% i zawodowe rodziny zastępcze – 3,6%. Funkcję rodzinnej pieczy zastępczej pełniło 2209 osób samotnych oraz 2190 małżeństw. Najczęściej pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej podejmowały się osoby w wieku 51–60 lat (29,6%) oraz w wieku 61–70 lat (23,9%), natomiast najrzadziej osoby w wieku do 21 roku życia (0,3%).

Charakterystyka osób pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2014 r.

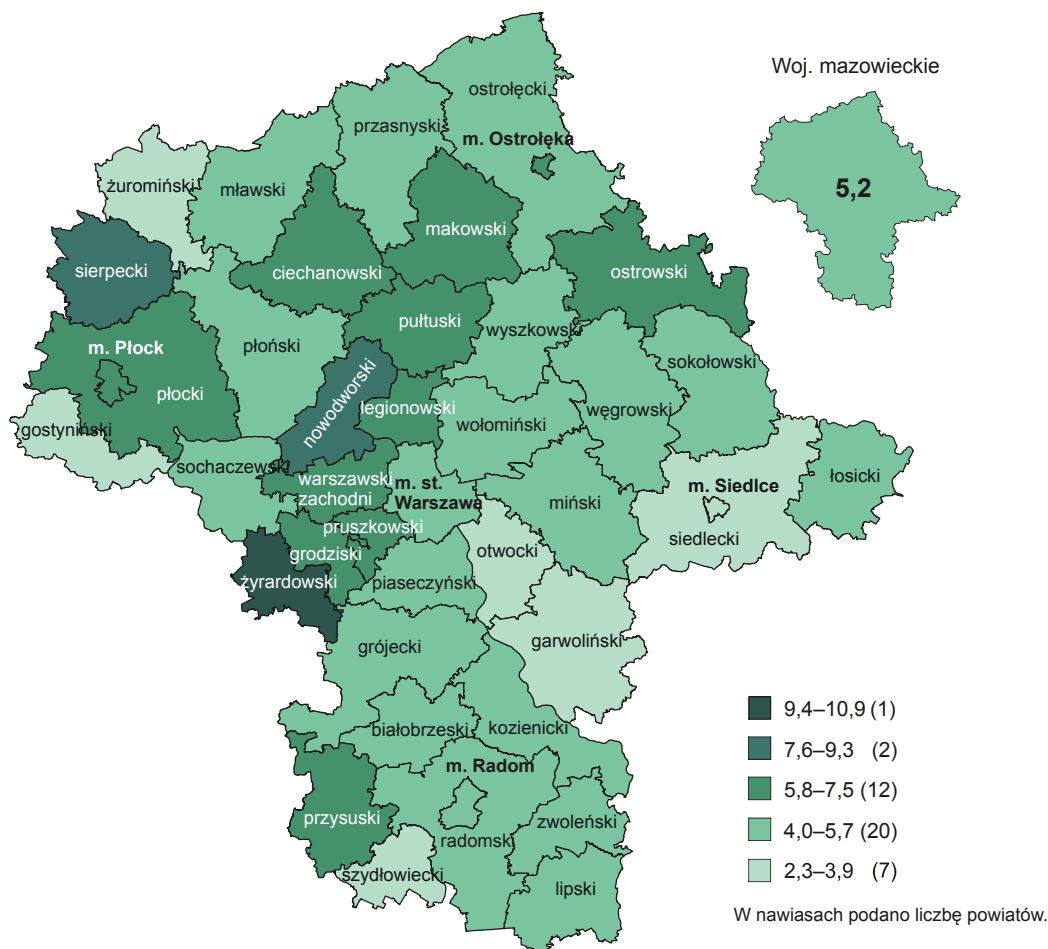
Stan w dniu 31 XII

Według stanu w dniu 31 XII 2014 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 6172 dzieci (w tym 83,0% to osoby do 18 roku życia). Ich liczba, w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się o 2,7%. Najliczniejszą grupę stanowili wychowankowie w wieku 7–13 oraz 14–17 lat (odpowiednio 34,8% i 30,9%). Podopieczni w wieku 18–24 lata stanowili 17,0%, a w wieku 3 lat i mniej – 7,7%.

**Dzieci do 18 roku życia przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej
na 1000 dzieci w tym samym wieku w 2014 r.**

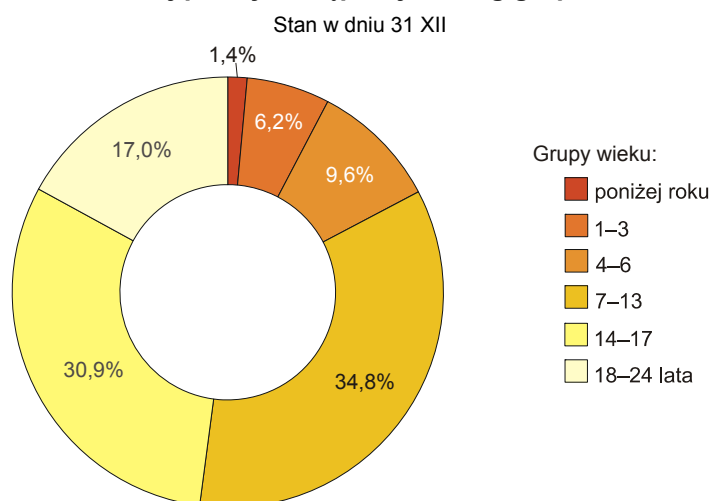
Stan w dniu 31 XII

W zbiorowości dzieci objętych opieką znajdowało się 550 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, 423 sieroty i 9 cudzoziemców. Dzieci umieszczone po raz pierwszy w rodzinnej pieczy zastępczej stanowiły 14,0% ogółu wychowanków i było ich o 25,5% więcej w odniesieniu do poprzedniego roku.

W porównaniu z rokiem ubiegłym nie zaobserwowano znaczących zmian w liczbie dzieci do 18 roku życia przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w przeliczeniu na 1000 dzieci w tym samym wieku. Najwięcej z nich mieszkało w powiatach: żyrardowskim, nowodworskim i sierpeckim, a najmniej w powiatach: szydłowieckim, siedleckim i garwolińskim.

Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2014 r.

W województwie mazowieckim w 2014 r. rodzinną pieczę zastępczą ogółem opuściło 568 dzieci w wieku do 18 roku życia – z tego: 35,2% powróciło do rodziny naturalnej, 25,2% przekazano do adopcji, 16,4% umieszczono w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej 15,3% umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej i 7,9% opuściło placówki z innych powodów. Rodzinną pieczę zastępczą opuściło również 330 młodych osób, które ukończyły 18 lat. Spośród nich 236 osób usamodzielniało się, w tym 168 założyło własne gospodarstwo domowe, a 39 powróciło do rodziny naturalnej lub krewnych. W stosunku do 2013 r. ogólna liczba podopiecznych do 18 roku życia, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą, zmniejszyła się o 12,5%, natomiast zwiększyła się (o 5,8%) w przypadku pełnoletnich podopiecznych.

STACJONARNE ZAKŁADY OPIEKI SPOŁECZNEJ

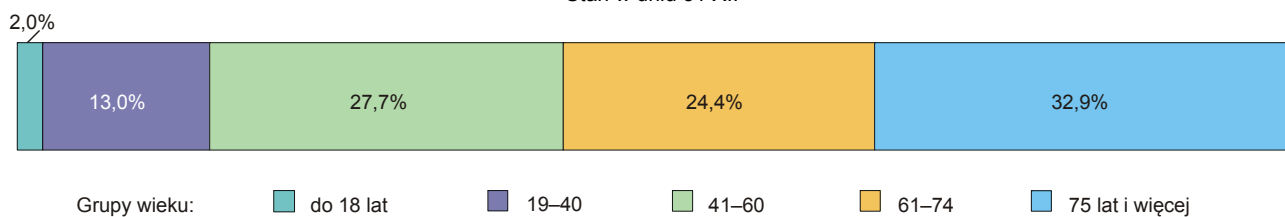
Opieką instytucjonalną objęte są nie tylko dzieci i młodzież pozbawione możliwości wychowywania się w rodzinie biologicznej, ale też inne osoby wymagające wsparcia jednostek świadczących usługi pomocy społecznej.

W województwie mazowieckim w końcu 2014 r. działalność w zakresie stacjonarnej pomocy społecznej prowadziły 243 zakłady (o 2 więcej niż w końcu 2013 r.) oraz 3 filie. Z ogólnej liczby zakładów 43,6% stanowiły domy pomocy społecznej, 28,4% placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, 15,2% schroniska lub domy dla bezdomnych, a 4,5% domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Stacjonarne zakłady pomocy społecznej (łącznie z filiami) miały do dyspozycji 15687 miejsc – ich liczba zmalała w ciągu roku o 104, tj. o 0,7%. Podobnie jak w latach poprzednich największą liczbą miejsc (9766, tj. 62,3% ogółu) dysponowały domy pomocy społecznej.

Według stanu w końcu roku we wszystkich zakładach przebywało 14462 mieszkańców (0,5% więcej niż rok wcześniej), wśród których 49,5% stanowiły kobiety. Pod względem struktury według wieku najmniej liczna była grupa osób młodych (do 18 roku życia), stanowiąca 2,0% ogółu mieszkańców, a najliczniejszą grupę stanowiły osoby liczące co najmniej 61 lat – 57,2%.

Struktura mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według grup wieku w 2014 r.

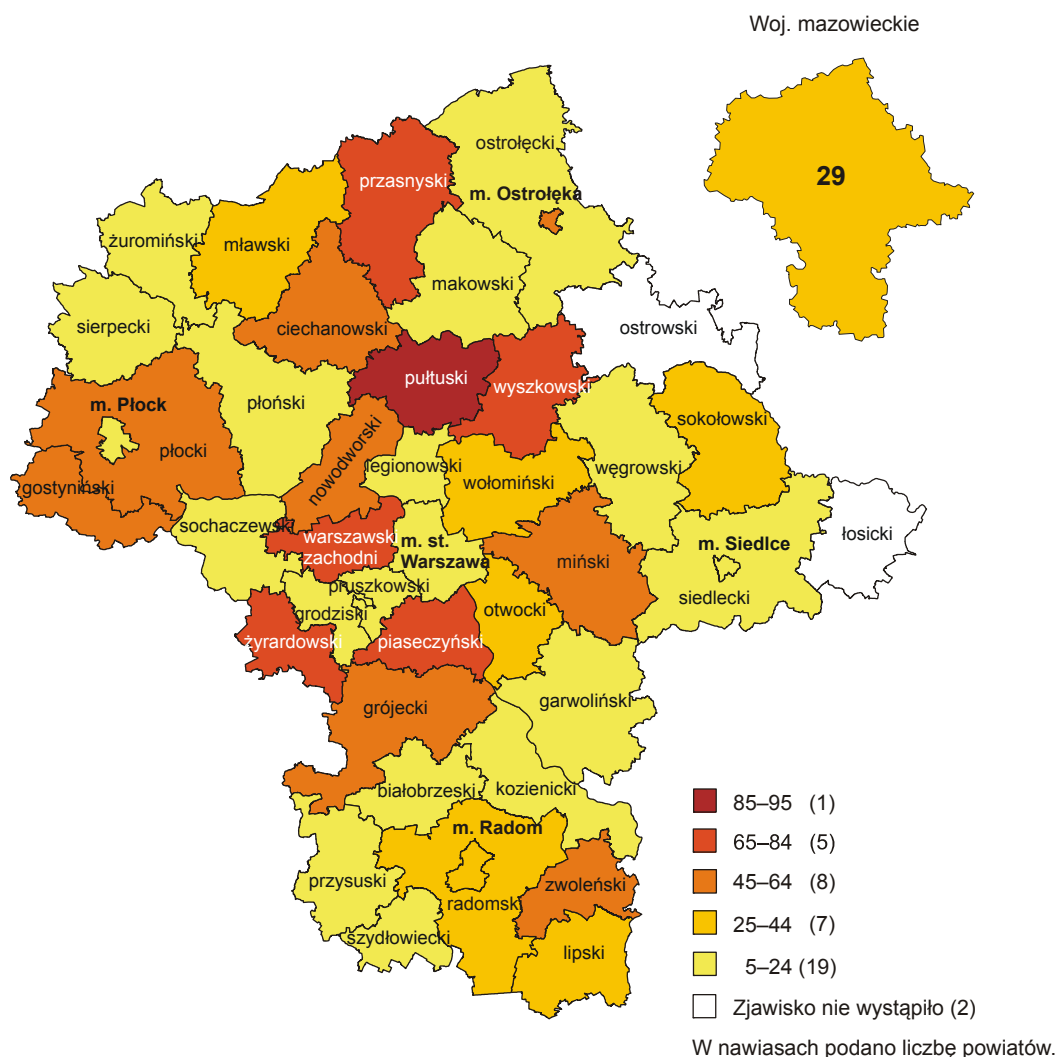
Stan w dniu 31 XII

Najwięcej zakładów stacjonarnych pomocy społecznej działało w podregionie warszawskim zachodnim – 60 placówek (z czego najwięcej w powiatach piaseczyńskim – 20 i warszawskim zachodnim – 14), w podregionie warszawskim wschodnim – 56 placówek (głównie w powiatach wołomińskim – 15 oraz nowodworskim – 12) i na terenie m.st. Warszawy – 52 placówki. W powiatach ostrowskim i łosickim nie działały stacjonarne zakłady pomocy społecznej.

Miejsca w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej na 10 tys. ludności według powiatów w 2014 r.

Stan w dniu 31 XII

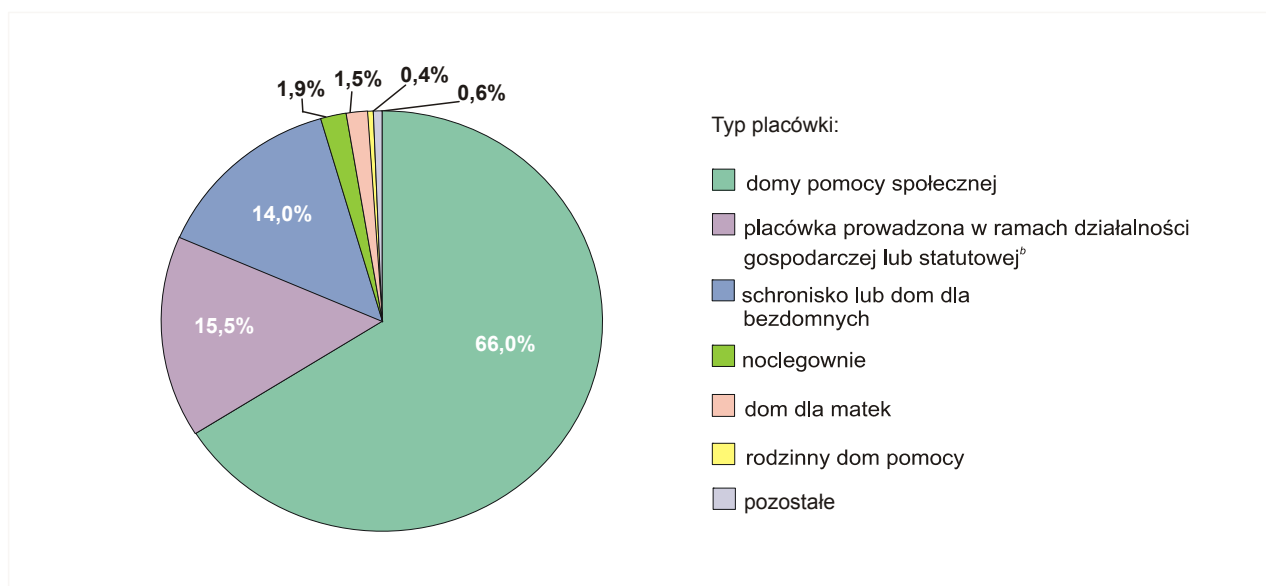

Powiaty województwa mazowieckiego charakteryzowały się znacznym zróżnicowaniem pod względem liczby miejsc w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w relacji do liczby mieszkańców. Podobnie jak rok wcześniej największą liczbą miejsc w przeliczeniu na 10 tys. ludności dysponowały zakłady stacjonarne pomocy społecznej w powiecie pułuskim (95); najmniejszą zaś w powiatach płońskim (5) i ostrołęckim (6).

Średnio w województwie mazowieckim na 10 tys. ludności 27 osób przebywało w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej (tyle samo co w roku poprzednim). Liczba mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej na 10 tys. ludności była w poszczególnych powiatach zróżnicowana. Najmniej mieszkańców w przeliczeniu na 10 tys. ludności przebywało w zakładach zlokalizowanych w powiatach płońskim i ostrołęckim (odpowiednio 4 i 6 osób). Natomiast najwięcej (94 osoby) przebywało w placówkach powiatu pułuskiego.

Struktura mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej^a według typu placówki w 2014 r.

Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z filiami. ^b Placówka zapewnia całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, działająca na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub statutowej.

Mieszkańcy przebywający w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej to osoby z różnego rodzaju schorzeniami, dlatego placówki przystosowują swoje budynki do potrzeb osób niepełnosprawnych. Najczęstszym udogodnieniem są pochylnie, podjazdy i platformy – posiadało je 147 placówek, 131 posiadało windy. Żadnych udogodnień dla osób niepełnosprawnych nie posiadało 46 placówek, tj. 18,9% ogółu (w 2013 r. – 22,1% ogółu).

Większość mieszkańców stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (78,9%), podobnie jak rok wcześniej, przynajmniej w części uczestniczyła w finansowaniu swojego pobytu, pokrywając koszty z dochodów własnych, np.: z emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, z czego zaledwie 7,7% z nich pokrywało koszty w pełnej wysokości. Dla 4,5% mieszkańców pobyt opłacany był całkowicie przez członków rodziny, a dla 3,6% przez gminę lub budżet państwa. Na umieszczenie w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej oczekiwało 2239 osób, tj. o 7,9% mniej niż w 2013 r. Najwięcej pensjonariuszy oczekiwało na miejsce w domach pomocy społecznej – 94,3% ogółu oczekujących.

Opiekę nad mieszkańcami stacjonarnych zakładów pomocy społecznej w końcu 2014 r. sprawowały 7982 osoby. Personel medyczny liczył 1048 pielęgniarek i 75 lekarzy. Na 1 pielęgniarkę przypadało średnio 14 mieszkańców, a na 1 lekarza 193 osoby (w 2013 r. odpowiednio: 13 i 195 osób). W domach pomocy społecznej pracowały 6743 osoby (84,5% personelu zakładów stacjonarnych). Bezinteresowną pomocą w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi służyło 701 wolontariuszy.